

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.216/2017/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Budai Zoltán ügyvéd ügyintézője mellett a dr. Budai Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Vitári Jenő ügyvéd ügyintézője mellett a Vitári Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, valamint a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (címe) II. rendű és III.rendű alperes neve (címe) III. rendű alperesekkel szemben szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 10.P.22.270/2015/17. számú ítélete ellen a felperes részéről 18. sorszám alatt előterjesztett, a 20. sorszám alatt indokolt és a Pf. 7. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perkoltséget, és térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt időben és módon - 680 000 (hatszáznyolcvanezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felek között **B**-en, 2007. május hó 15. napján kölcsönszerződés megkötésére került sor. A kölcsönszerződésben az I. rendű alperes kölcsönadóként, míg a II. és a III. rendű alperesek adóstársként vettek részt. A felperes a kölcsönszerződés részét képező önálló okiratba foglalt zálogszerződés zálogkötelezettjeként vett részt a kötelemben. A szerződés rendelkezései szerint az I. rendű alperes a II-III. rendű alperesek részére 66 564 CHF összegű kölcsönt bocsátott rendelkezésre azzal, hogy annak forintban nyilvántartott összege 8 500 000 Ft volt. A szerződés I.1. pontja szerint az adósok elfogadták, hogy a nyilvántartásba vett devizaösszeg a szerződés megkötése, valamint a folyósítás időpontja közti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15 %-kal növelt mértékben került megállapításra.

A kölcsön felhasználásának célja a hitelkérelemben megjelölt **B**, szám alatti ingatlan megvásárlása volt. A szerződés I.4. pontja szerint a bank a kölcsönt 300 hónap futamidőre nyújtotta. A felek a szerződés II. pontjában rögzítették a kölcsön folyósítására vonatkozó feltételeket, majd a szerződés III. pontjában rendelkeztek a kölcsön kamatairól, egyéb díjakról, költségekről és jutalékokról. A III.2. pont szerint a kamatláb évi 2,29 %, a kölcsön kamatlába kamatperiódusonként változó, de a kamatperióduson belül állandó. A felek a szerződés III.3. pontjában a kezelési költséget változó mértékben határozták meg azzal, hogy a szerződéskötés időpontjában annak mértéke 1,5 % volt. A szerződés III.2. pontja szerint az adósok a folyósított kölcsönösszeg után folyósítási jutalékot kötelesek fizetni, melynek mértéke a szerződés megkötésének időpontjában hatályos hirdetmény szerint 2 % volt. A szerződés III.7. pontja alapján a kölcsön teljes hiteldíj mutatója 6,27 %.

A szerződés IV. pontjában rendelkeztek a felek a kölcsön és járulécai megfizetésének módjáról: az adósok a kamatot, kezelési költséget a törlesztőrészletekkel együtt minden hónap 15. napjáig kötelesek megfizetni azzal, hogy az első törlesztés megfizetésének időpontja 2007. július hó 17. napja, a törlesztések száma pedig 296 darab. Megállapításra került, hogy a kölcsön CHF-ben kerül nyilvántartásra, a tőkeösszeg folyósítását követően a kamat és a kezelési költség havonta fizetendő együttes összege 210,24 CHF. Megállapították, hogy az első tőketörlesztés esedékességére majd csak 2017. június hó 15. napján kerül sor, a második tőketörlesztés esedékessége 2022. június hó 15. napja, a harmadik tőketörlesztés esedékessége 2027. június hó 15. napja, végül az utolsó tőketörlesztés esedékességének időpontja 2032. június hó 15. napja, vagyis négy részletben kell a törlesztést a II és a III. rendű alpereseknek teljesíteni. Megjelölték, hogy a törlesztőrészletek összege az első alkalommal 13 313 CHF, a második alkalommal 16 641 CHF, a harmadik alkalommal 16 641 CHF, míg negyedik alkalommal 19 969 CHF, így a köztes időben csak a kamatot és egyéb járulékos költségeket kell teljesíteni. A folyósítási jutalék összegét 1331,28 CHF-ban határozták meg.

A kölcsön biztosítékként a felek a szerződés V. pontjában a II. és a III. rendű alperes tulajdonában lévő **B**..... szám alatti ingatlant, valamint a felperes tulajdonában lévő **S**, szám alatti ingatlant jelölték meg.

A kölcsönszerződés XIII. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy az üzletszabályzat és a hirdetmény mindenkori, a kölcsönszerződés fennállása alatt bekövetkező módosulásai a hirdetmény vonatkozásában minden külön jogcselekmény nélkül, az üzletszabályzat vonatkozásában pedig akkor válnak a szerződés részévé, ha annak tartalmát az adós kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ráutaló magatartással történő elfogadásnak tekintik a felek, ha az érintett fél a megváltozott üzletszabályzattal szemben az írásbeli közléstől számított 15 napon belül nem tesz írásban kifogást a bank felé. A XII. pontban az adóstársak kijelentették, hogy a bank üzletszabályzatának, hirdetményének rendelkezéseit megértették, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadták el. A szerződés XIV. pontjában található az a rendelkezés, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekre az üzletszabályzat és a hirdetmény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A kölcsönszerződést a II. és a III. rendű alperesek, továbbá az I. rendű alperes képviselőjében **K. B.** fiókvezető és **Sz. K.** gyfáltanácsadó írták alá. Tanúként írta alá **V. E.**

és **P. A.**, akiknek lakcímeiként az **B**, alatti cím került feltüntetésre, ami az I. rendű alperes fióktelepének székhelye.

Ezt meghaladóan aláírásra került egy egyetemes jelzálogszerződés ingatlanra megnevezésű okirat is 2007. május hó 5. napján, melyet zálogkötelezettként a felperes, a II. és a III. rendű alperesek írtak alá. Az I. rendű alperes képviselőjében **K. B.** és **Sz. K.**, míg tanúként szintén **V. E.** és **P. A.** írták alá azzal, hogy lakcímként ez esetben is a **B**, alatti cím került feltüntetésre. Az egyetemes jelzálogszerződés ingatlanra megnevezésű okiratban pontosan meghatározásra került, hogy milyen kölcsönszerződés biztosítékként került a jelzálogszerződés aláírásra, és megjelölésre került a zálogjoggal érintett **b-i** és **x-i** ingatlan.

A kölcsönszerződés és zálogszerződés aláírásának napján az okiratokat **dr. H. J. b-i** közjegyző mellett működő **dr. C. B.** közjegyzőhelyettes foglalta közokiratba a ügyszámon, mely közjegyzői okirat tartalma megegyezik a kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés releváns rendelkezéseivel.

B-en, 2011. szeptember hó 27. napján sor került a kölcsönszerződés módosítására. A szerződés I-IV. pontjaiban meghatározásra kerültek a kölcsönszerződés releváns rendelkezései, az V. pontban pedig akként módosították a szerződést, hogy az előtörlesztés teljesülésének napjától 24 hónap türelmi időt engedélyezett az I. rendű alperes a II. és a III. rendű alperesek részére azzal, hogy ezen türelmi idő alatt a kölcsönszerződésben megjelölt esedékességi időpontokban az adósokat nem terheli a tőketörlesztés kötelezettsége. Megállapításra került, hogy a türelmi idő lejártát követően az adósoknak felmerül a tőkefizetési kötelezettsége is, s elkezdődik az annuitás számítás. Rögzítésre került, hogy a türelmi idő beiktatásával a végső lejárat nem változik. A szerződést módosító okirat VII. pontja szerint a módosításban foglaltak értelemszerűen a zálogszerződésre is érvényesek, egyebekben a kölcsönszerződés módosítással nem érintett rendelkezései, kikötései változatlan tartalommal maradnak érvényben. A módosító okiratot az I. rendű alperes képviselőjében **P. B.** fiókvezető és **B. K.** tanácsadó írták alá, míg tanúként **M-né U. B.** és **B. L. T.**, akiknek lakcímeiként a **B**,alatti fióktelephely került megjelölésre.

2012. június hó 11. napján is módosították a kölcsönszerződést, valamint megkötötték a gyűjtőszámlahitel nyújtására vonatkozó megállapodást, amelyet a felperes, a II. és a III. rendű alperesek, valamint az I. rendű alperes képviselőjében **Sz. G.** és **K. K. N.** ügyfél tanácsadók írták alá. A szerződés aláírására az I. rendű alperes **K** téri fiókjában került sor, melynek címe **B**, szám. Ez a cím került feltüntetésre a tanúként aláíró **K. N.** és **U. Zs.** lakcímeiként is. Ezen megállapodás alapján tett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot a felperes, a II. és a III. rendű alperesek, amelyet **dr. H. V. b-i** közjegyző mellett működő **dr. Ó. A.** közjegyzőhelyettes foglalt közjegyzői okiratba a szám alatt.

2012. július hó 9. napján került sor a szerződésmódosításról szóló megállapodás megszüntetéséről rendelkező megállapodás aláírására, amelyet a felperes, a II. és a III. rendű alperesek, továbbá az I. rendű alperes képviselőjében **Sz. G.** és **K-K. N.** ügyfél tanácsadók írtak alá. Ezen megállapodást tanúként **K. I. K.** és **T. S.** írták alá, lakcímként a **B**, szám alatti cím került feltüntetésre.

Az I. rendű alperes 2015. április hó 23. napján tájékoztatta az II. és a III. rendű alpereseket arról, hogy a kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. törvény rendelkezései alapján a jogszabály erejénél fogva módosult, valamint a módosulás lényeges elemeiről. Megküldték a felülvizsgált elszámolást, amely alapján a tisztességtelenül felszámított összeg 7600 CHF, ezt a II. és a III. rendű alperesek tartozásába számították be. Megállapításra került az is, hogy az elszámolást és a forintosítást követően 2015. március hó 23. napján a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő nem esedékes tőketartozás összege 11 085 313 Ft.

A felperes keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés, az egyetemleges jelzálogszerződés, az azt közokiratba foglaló közjegyzői okirat, majd a 2011. szeptember hó 27. napján kelt szerződés módosításáról rendelkező okirat, a 2012. június hó 11. napján kelt kölcsönszerződés módosításáról és a gyűjtőszámlahitel nyújtására vonatkozó megállapodásról rendelkező okirat, az ez alapján tett és közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatok, végül a szerződésmódosításról szóló megállapodás megszüntetéséről szóló 2012. július hó 9. napján kelt okirat létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet. Kérte annak megállapítását is, hogy a közjegyzői okiratok nem tekinthetők közokiratnak a közjegyzőkről szóló törvény 121. §-ának és a 131. §-ának (1) bekezdéseiben írtak alapján. Kérte annak megállapítását, miszerint a szerződés létre nem jötté vagy azok érvénytelenségének megállapítása esetére mondja ki a bíróság azt, hogy mint joghatás nélküli iratok kötelezettséget vagy jogot egyik félnek sem keletkeztetnek. Az érvénytelenség megállapításának esetére az eredeti állapot helyreállítását kérte akként, hogy a bíróság 8 500 000 Ft-ot fogadjon el a II. és a III. rendű alpereseket terhelő tartozás összegeként, és ha ennél magasabb összeg került visszafizetésre az I. rendű alperes részére, akkor őt annak visszafizetésére kötelezze. Kérte annak megállapítását, hogy a felülvizsgált elszámolás egy joghatás nélküli irat, mivel azon semmiféle aláírás nem található. Kérte továbbá azt is, hogy a bíróság keresse meg a Járási Hivatal Földhivatali Osztályát a **x-i x-i1** hrsz. alatti ingatlanra, továbbá a számú Körzeti Földhivatalát a **b-i b-i1**. hrsz. alatt felvett ingatlanra bejegyzett jelzálogjog törlése iránt.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 17. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 117 500 Ft perköltséget, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 510 000 Ft kereseti illetéket.

Határozatának indokolása szerint a felperes a 7. sorszám alatt úgy nyilatkozott, hogy nem kéri az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását, majd a 11. sorszám alatt kifejezetten úgy nyilatkozott: a bíróságtól annyit kér, hogy az ítéletében állapítsa meg a szerződés létre nem jöttét vagy annak tisztességtelenségét. A felperes úgy nyilatkozott, hogy a keresetnek nem tárgya a felek szolgáltatásainak az elszámolása, és az sem tárgya jelen pernek, hogyha a szerződés nem jött létre, akkor a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítéséről döntsön a bíróság. Az elsőfokú bíróság a 2016. december hó 7. napján

megtartott tárgyaláson tájékoztatta a felperest, mivel az felhívás ellenére sem terjesztette elő a DH.2. törvény 37. §-ának (1) bekezdése szerinti keresetet, hogy az érvénytelenségre vonatkozó kereseti kérelmét nem vizsgálja. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság csak azon kereseti kérelmet bírálta el, amely a szerződések és a módosító szerződések létre nem jöttére vonatkoztak, továbbá a felperes azon hivatkozását vizsgálta, hogy a közokiratba foglalt okiratok közokiratnak tekinthetők-e.

A létre nem jött szerződés, az érvénytelenség és a hatálytalanság egymástól különböző jogi intézmények. Létre nem jött vagy nem létező szerződésről van szó tipikusan akkor, ha az egyik szerződő félnek nincs jogalanyiséga, szerződéskötési képessége, álképviselő közreműködésével kerül sor a szerződés megkötésére, vagy az egyik félnek nincs valós szerződési akarata, illetve az olyan mértékben hiányos, hogy nem alkalmas a szerződés létrehozására. A szerződés létre nem jöttét eredményezi az is, ha a szerződés megkötésére vonatkozó ajánlat nem hatályosul, vagyis a szerződés megkötésének folyamata valamilyen formai hibában szenved. Ha ezek egyike sem állapítható meg, akkor általában elmondható, hogy a szerződés létrejött.

A szerződés létre nem jöttétől különbözik a szerződés érvénytelensége. A joghatást kiváltó akaratnyilatkozatnak három eleme van: a szerződési akarat, az akaratot megjelenítő szerződési nyilatkozat és a célzott joghatás. Ahhoz, hogy egy szerződés érvényes legyen, e három elemnek kell hibátlanul lenni. Az érvénytelenségi okok e három csoportba sorolhatók, s az érvénytelenségi ok nem más, mint a szerződés megkötésében felmerülő hiba.

Az érvényes szerződés a felek viszonylatában lehet hatályos és hatálytalan, míg harmadik személy felé eredményezhet relatív hatálytalanságot. A hatályosság és a hatálytalanság fogalmai csak érvényes szerződésnél értelmezhetőek. A hatálytalanság azt fejezi ki, hogy az érvényesen létrejött szerződéshez még nem vagy már nem fűződik joghatás.

A régi Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A (2) bekezdés szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A régi Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése értelmében kölcsönszerződés alapján a pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni. A (2) bekezdés alapján, ha a hitelező pénzüintézet - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - az adós kamat fizetésére köteles (bankkölcsön).

Ezen jogszabályi rendelkezések és azok talaján kialakult bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy a kölcsönszerződés létrejöttének megállapíthatóságához szükséges, egyben elégséges a kölcsönadó és a kölcsönvevő felek pontos megjelölése, a meghatározott kölcsönösszeg és azon futamidő megjelölése, amely időtartamra a kölcsönösszeg a kölcsönvevő részére átadásra kerül. A Htp. 213. §-a (1) bekezdésének c)

pontja a semmisség jogkövetkezményét fűzi ahhoz, ha a kamat nem kerül feltüntetésre. A perbeli kölcsönszerződésben megjelölésre kerültek a felek, meghatározták a kölcsön összegét, a futamidőt, s egyebek mellett a kamatot is. A felperes hivatkozásával ellentétben mind a szerződés, mind annak módosítása létrejött. Létrejött az önálló zálogjogot alapító szerződés is, hiszen abban ugyanúgy meghatározásra kerültek a felek és a szerződés tárgya.

A Hpt. 3. számú mellékletének I.2. pontja megjelöli, hogy melyek azok az adatok, amelyek pénzügyi intézmény azonosítására szolgálnak. Téves az a felperesi hivatkozás, hogy ezeket maradéktalanul fel kellene tüntetni. Az alperes helyes hivatkozása szerint és a felperes által is elismerten a szerződésekben feltüntetésre került a kölcsönt nyújtó I. rendű alperes neve, székhelye, a bankfiók kódja, így egyértelműen beazonosíthatóvá vált, hogy jelen esetben mely pénzügyi intézmény a kölcsönt nyújtó fél. Téves az a felperesi álláspont, hogy ezen azonosító adatok valamelyikének vagy akár bármelyik azonosító adat feltüntetésének elmaradása a jogképesség hiányát vonná maga után. Az alperes a cégnyilvántartásba bejegyzett jogi személy, ezért a polgári jog általános szabályai szerint jogképességgel, s így szerződéskötési képességgel rendelkezik.

A képviselet hiánya előidézheti a szerződés létre nem jöttét. A felperes arra hivatkozott, hogy nincs az iratokhoz fűzve sem meghatalmazás, sem aláírási címpéldány, amelyeket utólag nem lehet pótolni, mert azoknak a szerződés megkötésekor kell meglenniük és azokat eredetben kellett volna a szerződésekhez csatolni. A régi Ptk. 223. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a meghatalmazáshoz olyan alakszerűségek szükségesek, amilyeneket a jogszabály a meghatalmazás alapján kötetendő szerződésre előír. Az általános meghatalmazás csak írásban érvényes. A régi Ptk. 522. §-ának (2) bekezdése a bankhitel-szerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalását írja elő. A Hpt. 47. §-ának (1) bekezdése a cégjegyzésre, továbbá a hitelintézet nevében a pénzügyi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos kötelezettségvállalásokra vonatkozóan írja elő, hogy mely esetekben szükséges két igazgatósági tag, illetve két ügyvezető együttes aláírása.

Különbséget kell tenni a képviseleti jog hiánya és a képviseleti jogosultság igazolásának hiánya között. Az előbbieken idézett jogszabályhelyekből nem következik, hogy a szerződés létre nem jöttét vagy esetlegesen érvénytelenségét eredményezné az, hogyha a képviselőknek a képviseleti jogosultsága nem kerül igazolásra. A Hpt. 47. §-ának (2) bekezdése is csak azt írja elő, hogy a hitelintézet nevében kötelezettséget vállalóknak a képviseleti jogosultságát kérésre kell igazolni, ám adat sem merült fel a perben arra, hogy a szerződés aláírásakor a felperes és néhai házastársa ilyen kérelmet előterjesztettek volna, melyet az I. rendű alperes megtagadott.

A Pp. 196. §-a (1) bekezdésének b) pontja lehetőséget ad arra, hogy az okiratot tanúként aláíró személynek ne a lakóhelye, hanem egyéb címe legyen feltüntetve. Ennek jelentősége az, hogy olyan címet kell megjelölni, ahol a tanúk elérhetősége biztosítva van, azaz nem került megsértésre ez a jogszabályi rendelkezés. Megjegyzendő, hogy a Pp. a peres eljárásokra vonatkozóan tartalmaz kötelező előírásokat, így annak rendelkezéseit nem kell figyelembe venni egy, a peres eljárástól függetlenül létrejött okirat kapcsán.

A Ktv. 121. §-a szerint a közjegyzői okirat elkészítésénél aggályos körülménynek kell tekinteni különösen, ha a fél a közjegyzői okiratba olyan rendelkezés felvételét kéri, amely jogvita keletkezéséhez vezethet, vagy amelynek nincs joghatása. A Ktv. 131. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy nem tekinthető közokiratnak az az okirat, amit a közjegyző a 120-129. §-ban foglaltak megsértésével vagy elmulasztásával készített. A Ktv. 129. §-a határozza meg, hogy a közjegyzői okiratnak milyen kötelező tartalmi elemei vannak. A perbeli közokiratok tartalmukban megfelelnek a Ktv. 129. §-ában foglaltaknak.

A felperes hivatkozott a 2008/48/EK. irányelv 5. cikk 1. bekezdése a-s) pontjainak megsértésére, valamint a 10. cikk 2. bekezdése a) és c-g) pontjának megsértésére is, melyek megítélése szerint a szerződés létre nem jöttét eredményezték. A kölcsönszerződés 2007. május 15. napján kelt, amikor az EK irányelv nem volt hatályban. Ezen kívül a rendelkezései a nemzeti jogszabályba beépítésre kerültek, így az irányelvre nem lehet közvetlenül hivatkozni. Amennyiben arra közvetlenül jogot lehetne alapítani, úgy annak megsértése nem a szerződés létre nem jöttét, hanem az érvénytelenségét eredményezné, mert ebben az esetben a szerződés jogszabályba ütközése okán előálló semmissége kérdése merülne fel.

A Pp. 123. §-a kimondja, hogy megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból nem követelhet teljesítést. A jelen esetben helye van marasztalási kereset előterjesztésének, ugyanis a szerződés létre nem jötté esetére a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni. A felperes azonban kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem kívánja a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak az alkalmazását.

A felülvizsgált elszámolás egy tájékoztatás, ami nem minősül szerződéses nyilatkozatnak. A felülvizsgált elszámolás a DH.2. törvény kötelező rendelkezésein alapult, ami nem az alperes szerződéses nyilatkozata, mivel a jogszabály kötelező rendelkezései módosították a peres felek között létrejött szerződést. A felülvizsgált elszámolás megtörtént, azonban azon alapuló marasztalási keresetet a felperes nem terjesztett elő az érvénytelenség jogkövetkezménye iránt, ezért nem vizsgálta az elsőfokú bíróság a felperes érvénytelenségre vonatkozó kereseti kérelmét.

A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek perköltséget fizetni, továbbá köteles a feljegyzett illetéket megtéríteni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetnek történő helyt adást, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem döntött valamennyi kereseti kérelméről, így nem hozott határozatot az érvénytelenség vonatkozásában, ahogy nem állapította meg az elszámolási iratról sem azt, hogy az nem létezik. Nem döntött a 2016. november 2. napján módosított kereseti kérelme tárgyában, továbbá nem kérte be az I. rendű alperestől az ezen beadványában felsorolt iratokat.

Megismételte a képviseleti jog hiányával kapcsolatos álláspontját, mivel a szerződések aláírói nem jogosultak cégképviselőre, és a szerződések mellékleteként meghatalmazás nem került csatolásra, ahogy a közjegyzői okirathoz sem. Mivel maga az alapszerződés nem jött létre a képviseleti jog hiánya miatt, úgy annak módosításai sem jöttek létre érvényesen, amelyek esetében a képviseleti jog hiánya ugyancsak megállapítható. Változatlanul az az álláspontja, hogy a Hpt. 3. számú mellékletében feltüntetett adatok hiányossága nem létezővé teszi a szerződő felet, ami miatt ugyancsak nem tekinthető létrejöttnek a szerződés. Az érvényesen létre nem jött szerződéshez nem kapcsolódik joghatás, ezért törölni kell az annak alapján bejegyzett jelzálogjogot is. Ugyancsak megismételte a hivatkozását az aláírás nélküli, és ezáltal nem létező elszámolási irattal összefüggésben, aminek alapján kijelenthető, hogy nem történt meg a felek között a felülvizsgált elszámolás. Álláspontja szerint helye van megállapítási keresetnek, mert a felperes jogainak megóvása szükséges. Az I. rendű alperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy a szerződési feltételeket a felek egyedileg megtárgyalták, aminek hiányában valamennyi szerződés semmis. Az egyoldalú kötelezettségvállalást magába foglaló közjegyzői okirat azért nem létezik, mivel az olyan alperesi bankfiókban készült szerződésmódosítást foglal magába, amelyet az I. rendű alperes részéről cégalaírási joggal nem rendelkező személyek írtak alá. Álláspontja szerint a mindennapi életben a teljes bizonyító erejű magánokirat fogalma megegyezik a Pp. ezen szabályozásával. A 2014. március 15. napja előtt keletkezett jogviszonyokra a régi Ptk-t kell alkalmazni a Ptké. 1. §-ának rendelkezései értelmében, amiből következően a 2014. március 15. napja előtti jogviszonyokra szerződésekre nem alkalmazható a DH törvények rendelkezései. A perbeli szerződések érvénytelenségének megítélésével kapcsolatban a Hpt. 213. §-ának (1) bekezdésének a), b), c) és d) pontjait, mint lex speciális érvénytelenségi okokat kell vizsgálni elsődlegesen, amiről az elsőfokú bíróság nem döntött.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítéletábra a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló következtetésre jutott, amelynek indokait is maradéktalanul osztotta az ítéletábra anélkül, hogy azokat ehelyütt megismételné, s mindössze a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az alábbiakra:

A felperes alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött valamennyi kereseti kérelme felől. Amint az az elsőfokú ítéletből is kitűnik (6. oldalának 3. és 4. bekezdései), a felperes

2016. augusztus 12. napján a 7. sorszám alatti beadványában úgy nyilatkozott, hogy nem kéri az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását, majd a 2016. november 8. napján 11. sorszám alatt érkezett beadványának 4. oldalán kifejezetten úgy nyilatkozott, miszerint a bíróságtól annyit kér, hogy az ítéletében állapítsa meg a szerződés létre nem jöttét vagy azt, hogy a szerződés tisztességtelen. A felperes ekkor úgy nyilatkozott, hogy a keresetnek nem tárgya a felek szolgáltatásai közötti elszámolás, így az sem tárgya a pernek, hogyha a szerződés nem jött létre, akkor a jogalap nélküli gazdagodás

visszatérítéséről döntsön a bíróság. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság 15. sorszáma alatti jegyzőkönyv tanúsága szerint a 2016. december 7. napján megtartott tárgyaláson tájékoztatta a felperest, mivel ő felhívás ellenére nem terjesztette elő a DH.2. törvény 37. §-a (1) bekezdésének megfelelő kereseti kérelmet, hogy az érvénytelenségre vonatkozó kereseti kérelmét nem vizsgálja.

A DH.2. törvény 37. §-ának (2) bekezdése ugyanis kimondja: az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 239/A. § (1) bekezdése alapján, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:108. § (2) bekezdése alapján - ha annak e törvényben foglalt feltételei fennállnak - a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indult és folyamatban lévő eljárásokban a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani vagy az eljárásokat meg kell szüntetni. Nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának vagy az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. E szerint kell eljárni a felfüggesztés megszűnését követően folytatott eljárásokban is.

A felperes a fellebbezésében keveri a szerződés létre nem jöttét, illetőleg annak érvénytelenségét megalapozó okokat, amelyek közül az utóbbiak nem voltak vizsgálhatóak az imént kifejtettek miatt, hanem kizárólag a szerződés létre nem jötte körében hivatkozott érvek.

A felperes ilyennek tekintette elsődlegesen azt, hogy az I. rendű alperes megszegte a képviselőre vonatkozó szabályokat.

Ezzel kapcsolatban az ítélet tábla utal a Szegedi Ítélet tábla Gf.II.30.331/2015/4. szám alatt meghozott ítéletben kifejtett álláspontra: „...a képviselő közreműködésével kötött szerződés létrejöttének, illetve érvényességének nem feltétele, hogy a képviselő a másik szerződő fél felé igazolja a képviselői jogosultságát. A képviselőként eljáró személy képviselői jogosultságának hiányára és ennek következtében a szerződés létre nem jöttére a képviselt személy hivatkozhat, hiszen az ő jogait érintheti az, hogy esetlegesen olyan szerződés alapján kell teljesítenie, amelyet nem ő és nem is a képviselőre jogosult személy kötött. A másik szerződő fél jogait, törvényes érdekeit nem érintheti hátrányosan, ha a képviselt elismeri az ő képviselői fellépő személy képviselői jogosultságát, érdeksérleml az ellenkezője jelenthetne számára. Ezért - jogvédelem érdekében - nincs keresetlelősi joga arra, hogy ez okból kérje a szerződés érvénytelenségének, vagy létre nem jöttének megállapítását. Mindebből következően nem az sérti a Ptk. alapelveit, hogy az alperes munkavállalója nem igazolta a szerződéskötéskor a képviselői jogát a felperes felé, sokkal inkább az, hogy a felperes erre hivatkozva kíván szabadulni az utóbbi megkötött szerződéstől, illetve az őt terhelő kötelezettségek teljesítése alól. Ez az, ami sérti a rendeltetésszerű és jóhiszemű joggyakorlás Ptk. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti követelményét.”

A felperes kifogásolta azt is, hogy az I. rendű alperes által megküldött elszámolást tartalmazó levélen nem szerepelt aláírás.

A felperes által kifogásolt elszámolás I. rendű alperes részéről történt közlésére már a kölcsön- és jelzálogjogot alapító szerződések megkötése - létrejötte - után került sor, ezért ez nem a szerződés létre nem jötte körében vizsgálandó kérdés, míg a szerződés érvényességét az alábbiak miatt nem érintette:

Az elszámolási törvény 37. §-ának rendelkezése önmagában nem, csak a pénzügyi intézmények és a fogyasztók közötti tartós jogviszonyokat átalakító három törvény: a jogegységi törvény, az elszámolási törvény és a forintosítási törvény rendelkezéseivel együtt értelmezhető.

A jogegységi törvény az egyoldalú kamat-, költség- és díjmelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés tisztességtelen volta mellett megdönthető törvényi vélelmet állított fel. A bíróság e törvényi vélelem megdöntésére irányuló speciális, pénzügyi intézmények közötti eljárásban hozott, keresetet elutasító jogerős ítélete erga omnes hatályú: érinti a törvény hatálya alá tartozó valamennyi egyedi szerződéses ügyfelet {2/2015. (II.2.) AB határozat [46]}. Az elszámolási törvény a semmis kikötések orvoslásaként - mivel abból az adósnak fizetési kötelezettsége nem keletkezett - a pénzügyi intézmények terhére a fogyasztóval szemben elszámolási kötelezettséget írt elő. Emiatt írta elő minden olyan folyamatban lévő per hivatalbóli felfüggesztését, amelynek az ilyen szerződéses kikötés is tárgya.

Amennyiben az alperes keresete alapján a bíróság a törvényi vélelmet nem döntötte meg, a felperes által a keresetében érvényesíteni kívánt igényt a szerződésére irányadó jogegységi törvénynek a kikötés érvénytelenségét megállapító rendelkezései kielégítik. A jövőre nézve pedig az elszámolással érintett fogyasztói kölcsönszerződés a forintosítási törvényben meghatározottak szerint a törvény erejénél fogva az elszámolás fordulónapjára visszamenő hatállyal - az ún. fair bankokról szóló törvényben meghatározott új szerződéses feltételekkel - forint alapúra módosult.

A fogyasztó az elszámolási törvény 18-29. §-ai alapján a pénzügyi intézmény által a számára megküldött elszámolást, annak alaki vagy tartalmi hiányát, illetve a forintosítási törvény 16. §-a alapján a szerződésének a módosítását, a tartozása forintra történő átváltását külön eljárásban, a Pénzügyi Békéltető Testület, illetve a bíróság nemperes eljárásában tehetette csak vita tárgyává. A bíróságnak az elszámolási törvény 18. §-ának (5) bekezdése, a 29. és a 38. §-ai, illetőleg a Pp. 229. §-ának (1) bekezdése alapján a törvény hatálya alá tartozó kérdések vitathatatlanságát hivatalból kell figyelembe venni.

A felperes további hivatkozásai a szerződés érvénytelensége körébe tartoztak, amelyek érdemi figyelembevételére a fentebb kifejtettek miatt nem kerülhetett sor.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helyben hagyta annak helyes indokai alapján - Pp. 254. §-ának (3) bekezdése.

A felperes a másodfokú eljárásban is peresztes lett, ezért az ítéletábra őt a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperes javára perköltség fizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjára és az (5) bekezdésére figyelemmel, de a (6) bekezdés alapján a kifejtett tevékenységhez igazodó mérsékelt összegben állapította meg, a rendelet 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint általános forgalmi adóval növelten; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A II-III. rendű alpereseknek költsége nem merült fel, ezért ennek kérdésében rendelkezni nem kellett. A felperes a személyes illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illetéket a peresztesége okán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni.

Debrecen, 2017. június 29.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bírő, Dr. Molnár Tibor Tamás sk. bírő

A kiadmány hitelűl:

tisztviselő